

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

ORIENTAL UNIVERSITETI

BIZNES VA BOSHQARUV
kafedrası

SADIKOV TO‘LAGAN BATIROVICH
XALILOVA GULNOZA NURULLO QIZI

TURIZMDA SIFATNI BOSHQARISH
fanidan

Talabalar mustaqil ta’limini tashkil etish, nazorat
qilish va baholash bo‘yicha

USLUBIY TAVSIYANOMA

Bilim sohasi:	1000000 – Xizmatlar
Ta’lim sohasi:	1010000 – Xizmat ko‘rsatish sohasi
Ta’lim yo‘nalishi:	61010400– Turizm (faoliyat yo‘nalishlari bo‘yicha)

Toshkent - 2026

“Turizmda sifatni boshqarish” fanidan “Talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish, nazorat qilish va baholash bo‘yicha uslubiy tavsiyanoma” O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini tashkil etish bilan bog‘liq tizimni takomillashtirish choratadbirlari to‘g‘risida”gi 824-son qarori hamda Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirining 2021-yil 16-iyuldagi “Oliy ta’limning davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 311-son buyrug‘i asosida ishlab chiqilgan **“Oliy ta’lim muassasalarida kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish va nazorat qilish bo‘yicha yo‘riqnoma”** hamda “Turizmda sifatni boshqarish” fanining sillabusiga muvofiq tayyorlangan.

Mazkur uslubiy tavsiyanomada talabalar mustaqil ishlarining asosiy shakllari va ularning mazmuni, mustaqil ishni amalga oshirishda talaba bajarishi lozim bo‘lgan vazifalar, mustaqil ishlarni qabul qilish tartibi, ularni bajarish bo‘yicha maslahatlarni tashkil etish, nazorat qilish va baholash tartibi bayon etilgan.

Tuzuvchilar:

T. Sadikov – “Biznes va boshqaruv” kafedrasida dotsent v.b.

G. Xalilova - “Biznes va boshqaruv” kafedrasida o‘qituvchi-stajyori

Taqrizchilar:

1.B.Sanakulova – Oriental universiteti “Biznes va boshqaruv” kafedrasida DSc, professori

2.M.T.Aliyeva – TDIU “Turizm va mehmonxona biznesi” kafedrasida prof, i.f.d.

Oriental universiteti O‘quv-uslubiy kengashi tomonidan ma’qullangan va nashrga tavsiya etilgan (2026 yil “___” _____ - sonli bayonnoma).

T. Sadikov hamda G. Xalilovalar tomonidan “Turizmda sifatni boshqarish” fanidan “Talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish, nazorat qilish va baholash bo‘yicha uslubiy tavsiyanoma”. -T.: Oriental Universiteti, 2026, - 32 b.

Kirish

“Turizmda sifatni boshqarish” fanidan talabalarning mustaqil ta’limini samarali tashkil etish, nazorat qilish va baholash jarayonlarini takomillashtirishga qaratilgan. Unda mustaqil ta’limning mazmuni, shakllari hamda uni amalga oshirishda o’qituvchi va talabaning vazifalari yoritilgan. Tavsiyanoma talabalarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladi hamda ta’lim jarayonida mustaqil ta’limning sifat va samaradorligini oshirishni maqsad qiladi.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy ta’limni rivojlantirish tadqiqotlari va ilg‘or texnologiyalarni tatbiq etish markazi mutaxassislari tomonidan ishlab chiqilgan “Talabalar mustaqil ta’limini tashkil etish: metodik qo‘llanma”da keltirilganidek hozirgi kunda o‘quv rejalarda talabalar o‘quv yuklamasining hajmi auditoriya (kontaktli) va mustaqil ta’limning nisbati bakalavriat ta’lim yo‘nalishlarida 40/60 foiz nisbatidan 50/50 foiz nisbatigacha, nisbatigacha ajratilgan. Ta’lim dasturining o‘zgarishi jarayonida fanlarning bir qator masala va muammolari mustaqil ta’lim orqali o‘rganilishi lozim¹.

“Turizmda sifatni boshqarish” fanidan “Talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish, nazorat qilish va baholash bo‘yicha uslubiy tavsiyanoma” O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 31-dekabrda “Oliy ta’lim muassasalarida ta’lim jarayonini tashkil etish bilan bog‘liq tizimni takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 824-son qarori hamda Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirining 2021-yil 16-iyuldagi “Oliy ta’limning davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 311-son buyrug‘i asosida ishlab chiqilgan “Oliy ta’lim muassasalarida kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish va nazorat qilish bo‘yicha yo‘riqnoma”, Oliy, o‘rta maxsus va professional ta’lim yo‘nalishlari bo‘yicha o‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2022-yil 29-oktabrdagi 6-sonli yig‘ilish bayoni hamda Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirining 2022-yil 25-noyabrdagi 388-sonli buyrug‘i bilan nashrga tavsiya etilgan “Talabalar mustaqil ta’limini tashkil etish: metodik qo‘llanma” hamda “Turizmda sifatni boshqarish” fanining sillabusiga muvofiq tayyorlangan.

“Turizmda sifatni boshqarish” fanidan kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish va nazorat qilishga qaratilgan bu uslubiy tavsiyanomada quyidagilar yoritilgan:

- talabalarning mustaqil fikrlashini shakllantirish usullari;
- mustaqil ishlashning mazmuni, shakllari va metodlari;

¹ L. Zaripov, N. Xayitov, Z. Tohirov. Talabalar mustaqil ta’limini tashkil etish. Metodik qo‘llanma – T.: “Sano-Standart”, 2023. – 32 b.

- talabalarning mustaqil ishlashiga oid metodik tavsiyalar.

Mazkur tavsiyanoma quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- mustaqil ishlarining asosiy shakllari va mazmuni;
- talaba tomonidan bajariladigan vazifalar;
- ishlarni qabul qilish va baholash tartibi;
- maslahat berish, nazorat qilish tartiblari.

1. Talabalar mustaqil ishlarining mazmuni va tamoyillari

Mustaqil ta'lim - bu o‘quvchi yoki talabaning o‘qituvchi yoki ustoz to‘g‘ridan-to‘g‘ri yondashuviz, o‘z tashabbusi bilan bilim olish, ko‘nikma va malakalarni rivojlantirish jarayoni. Ushbu jarayonda:

- O‘quvchi o‘z bilim olish faoliyatini mustaqil rejalashtiradi
- O‘z tezligi va uslubi bilan o‘rganadi
- O‘z oldiga maqsadlar qo‘yib, ularga erishish yo‘llarini topadi

Ushbu uslubiy tavsiyanoma "Turizm" yo‘nalishi talabalari, o‘qituvchilar va mustaqil ta’limni tashkil etish bilan shug‘ullanuvchi mutaxassislar uchun mo‘ljallangan.

Talabaning mustaqil ta'lim yuklamasi o‘quv rejasi doirasida muayyan fanni yaxshi o‘zlashtirish uchun belgilab qo‘yilgan o‘quv jarayonining muhim tarkibiy qismidir. Mustaqil ta'lim jarayoni auditoriya darslaridan tashqarida, o‘qituvchi tomonidan nazorat va rahbarlik qilinadigan sharoitda amalga oshiriladi. Bu jarayon talabaning o‘zi mustaqil ravishda mavzularni o‘rganishi, topshiriqlarni bajarishi yoki loyihalar ishlab chiqishini o‘z ichiga oladi. Bunda auditoriya soatlari hisobga olinmaydi, chunki mustaqil ta'lim asosan darsdan tashqari vaqtga mo‘ljallangan bo‘ladi.

“Turizmda sifatni boshqarish” fani doirasida talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish, ularning turizm sohasiga oid bilimlarini boyitish, keng dunyoqarash shakllantirish, ijtimoiy faolligini oshirish va mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi.

“Turizmda sifatni boshqarish” fanini o'qitish jarayonini takomillashtirish, talabalarning mustaqil ishlarini tashkil qilish orqali amalga oshiriladi. Bu yo'nalishda talabalarning fanga bo'lgan qiziqishlarini kuchaytirish, ularning bilim olish faolligini oshirish va rivojlantirish asosiy e'tiborga olinadi. Mustaqil ishlar jarayonida talabalarda ijodiy fikrlash qobiliyati, mustaqil o'qish-o'rganish ko'nikmalari va amaliy layoqatlar shakllanadi.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirining 2021-yil 16-iyuldagi “Oliy ta’limning davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 311-son buyrug‘i asosida ishlab chiqilgan “Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul

tizimida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etish va nazorat qilish bo'yicha yo'riqnoma"da belgilab berilganidek, "**mustaqil ish** - o'qituvchining topshirig'i va rahbarligida o'quv vazifasini hal etadigan ta'limning faol metodi. Mustaqil ish qo'yilgan maqsad bilan bog'liqlikda talabalarning aniq faoliyatini tashkil etish va amalga oshirishdir. Talabaning mustaqil ishlari uning yuqori darajadagi faollik, ijodiylik, mustaqil tahlil, tashabbuskorlikka hamda barcha vazifalarni o'z vaqtida va mukammal tarzda bajarishga asoslangan faoliyatidir"².

Mustaqil ishlar qamrovi

1. Nazariy bilimlarni chuqurlashtirish

- Adabiyotlar bilan ishlash:

- Ilmiy maqolalar, monografiyalar, darsliklarni o'rganish
- Xorijiy manbalarni tahlil qilish
- Adabiy sharhlar tayyorlash

- Ma'lumotlarni tahlil qilish:

- Turli manbalardagi ma'lumotlarni solishtirish
- Nazariy materiallarni tizimlashtirish
- Xulosalar chiqarish

2. Amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish

- Menejment tadqiqotlari:

- Muammo va vaziyatlarni aniqlash (case study tahlili)
- Ma'lumot to'plash usullari (so'rovnoma, intervyu, kuzatuv)
- Statistik va analitik tahlil qilish
- Qaror qabul qilish modellarini qo'llash

- Menejment rejalarini ishlab chiqish:

- Strategik rejalashtirish va baholash
- Risklarni tahlil qilish va boshqarish
- Jamoa bilan ishlash va liderlik ko'nikmalari

3. Loyiha faoliyati

- Real loyihalarni amalga oshirish:

- Mahalliy bizneslar uch marketing strategiyalari
- Ijtimoiy loyihalar uch marketing yechimlari
- Startup loyihalarni marketing qo'llab-quvvatlash

- Kreativ yechimlar ishlab chiqish:

- Brending loyihalari
- Kontent-strategiyalar
- Digital marketing kampaniyalari

² O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2021 yil 16 iyuldagi "Oliy ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 311-son buyrug'i asosida ishlab chiqilgan "Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etish va nazorat qilish bo'yicha yo'riqnoma", 1.3-bandi.

4. Ilmiy-tadqiqot faoliyati

- Tadqiqotlar olib borish:
 - So‘rovnoma va intervyular o‘tkazish
 - Ma'lumotlarni to‘plash va tahlil qilish
 - Statistik hisob-kitoblar
- Ilmiy ishlar yaratish:
 - Maqolalar yozish
 - Ilmiy hisobotlar tayyorlash
 - Konferensiyalar uch materiallar

Mustaqil ishning asosiy tamoyillari

1. Mustaqillik va yakka tartibdagi ishlash tamoyili

• Talabalarining o‘z bilim, ko‘nikma va malakalarini mustaqil ravishda namoyon etishi

- Shaxsiy mas'uliyatni rivojlantirish
- Qaror qabul qilish qobiliyatini shakllantirish

2. Tizimlilik va davomiylik tamoyili

- Mustaqil ishlarning muntazam ravishda olib borilishi
- O‘quv jarayoni bilan uzviy bog‘liqlik
- Bosqichma-bosqich murakkablashuv

3. Individualizatsiya va differentsatsiya tamoyili

- Har bir talabaning qobiliyatlariga moslashtirilgan topshiriqlar
- Shaxsiy qiziqishlar va ehtiyojlarni hisobga olish
- Turli darajadagi murakkablikdagi vazifalar

4. Amaliy yo‘naltirilganlik tamoyili

- Nazariy bilimlarning amaliyotga tatbiq etilishi
- Haqiqiy marketing muammolarini hal qilish
- Kasbiy faoliyatga tayyorlash

5. Innovatsionlik va yarativlik tamoyili

- Yangi g‘oyalarni ishlab chiqish
- Noan’anaviy yechimlarni topish
- Ijodiy yondashuvni rag‘batlantirish

Mustaqil ta’limning asosiy maqsadlari:

• Talabalarining fan materialini mustaqil o‘rganish, tahlil qilish va umumlashtirish ko‘nikmalarini shakllantirish.

• Talabalarining ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish qobiliyatini rivojlantirish.

• Mustaqil fikrlash, yangi g‘oyalarni topish va ularni amalga oshirish layoqatini oshirish.

- Kasbiy faoliyatda duch keladigan muammolarni mustaqil hal qilish qobiliyatini shakllantirish.

Talabalarning mustaqil ta'lim jarayonini samarali tashkil etish orqali quyidagi pedagogik vazifalarni yechishga erishiladi:

1. *Fan materialini chuqur va mustahkam o'zlashtirish.* Mustaqil ish darslarda o'rganilgan nazariy bilimlarni mustahkamlash, takrorlash va yanada chuqurlashtirish imkoniyatini beradi.

2. *Mustaqil bilim olish ko'nikma va malakalarini shakllantirish.* Talabalarda adabiyotlar bilan ishlash, ma'lumotlarni qidirish, tahlil qilish, saralash va umumlashtirish, ilmiy-tadqiqot usullarini qo'llash qobiliyatini rivojlantirish.

3. *Masofaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish qobiliyatini oshirish.* Turli onlayn platformalar, elektron kutubxonalar, ma'lumotlar bazasi va dasturiy ta'minotlardan samarali foydalanishni o'rgatish.

4. *Ijodiy qobiliyat, tanqidiy va mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.* Talabalarni muammoli vaziyatlarni mustaqil hal qilishga, yangi g'oyalar va yechimlarni topishga, o'z fikrlarini asoslashga o'rgatish.

5. *Shaxsiy va kasbiy sifatlarni shakllantirish.* Intizom, tartibliлик, vaqtni to'g'ri taqsimlash, mas'uliyat hissi, ishonch va qat'iylik kabi fazilatlarni rivojlantirish.

6. *Ilmiy-tadqiqot faoliyatiga tayyorlash.* Mustaqil ishlar orqali talabalarda ilmiy izlanishlar olib borish, natijalarni umumlashtirish va ilmiy talqin qilish ko'nikmalarini shakllantirish.

7. *Kelajakdagi kasbiy faoliyatga amaliy tayyorgarlikni ta'minlash.* Haqiqiy hayotiy va kasbiy muammolarga yechim topish, amaliy vaziyatlarni modellashtirish orqali malaka oshirish.

Mustaqil ta'limni tashkil etish nafaqat ma'lum bir fan bo'yicha bilim berishga, balki talabani hayot va kasb faoliyatida muvaffaqiyatli bo'lishi uchun zarur bo'lgan barcha ko'nikma va kompetensiyalar bilan qurollantirishga qaratilgan bo'lishi kerak.

Tavsiyanomada talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishning barcha bosqichlari yoritilgan: ishlarning shakllari va mazmuni, bajariladigan vazifalar, ularni topshirish va qabul qilish tartibi, shuningdek maslahat olish, nazorat qilinish va yakuniy baholanish jarayonlari.

2. Mustaqil ta'limni amalga oshirishga doir professor-o'qituvchi hamda talabalarning vazifa va majburiyatlari

Professor-o'qituvchilar talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etishda quyidagi vazifalarni bajaradi³:

1. Tashkil etish va rejalashtirish bosqichi:

1) fan dasturi (sillabus)ga muvofiq mustaqil ta'lim mavzulari va topshiriqlarini belgilaydi;

2) kurs ishi, oraliq va yakuniy nazorat materiallarida mustaqil o'rganilgan mavzularni aks ettiradi;

3) mustaqil ishlarni baholashning aniq mezonlarini va muddatlarini ko'rsatadi.

2. Ta'minlash va yo'naltirish bosqichi:

1) talabalar uchun metodik ko'rsatmalar, qo'shimcha materiallar va mustaqil ish mavzularini tayyorlaydi;

2) kichik guruhlarda hamkorlikdagi ishlarni tashkil etadi va baholaydi;

3) kontakt soatlarida mustaqil ta'lim bo'yicha maslahatlar beradi.

3. Nazorat va baholash bosqichi:

1) talabalarning elektron tizim orqali topshirilgan ishlarini tekshiradi, baholaydi va natijalarni ularga o'z vaqtida bildiradi;

2) "Hozir va shu yerda" tamoyili asosida kichik guruh ishlari taqdimotlarini o'tkazib, yutuq va kamchiliklarni tahlil qiladi.

Talabalar bajarishi lozim bo'lgan vazifalar:

1. *Vaqtida bajarish:* fan dasturida belgilangan mustaqil o'rganish mavzularini o'zlashtirish va topshiriqlarni belgilangan muddatda taqdim etish.

2. *Halollik:* barcha topshiriqlarni plagiat (ko'chirmakashlik) qilmasdan, shaxsiy mehnat asosida bajarish.

3. *Sifat va rivojlanish:* topshiriqlarga ijodiy va tanqidiy yondashish, innovatsion fikrlash va doimiy o'z-o'zini takomillashtirish intilishiga ega bo'lish.

4. *Jamoa ishi:* kichik guruhlarda ishlaganda jamoadoshga aylanish, o'z vazifasini o'z vaqtida bajarish va jamoada ishlash kompetensiyasini egallash.

Agar talaba mustaqil ish uchun berilgan bahoga e'tiroz bildirsa, unda baholash muddati tugagandan keyingi 24 soat mobaynida dekanat (registrator ofis)ga elektron platforma orqali rasmiy ariza bilan murojaat qilish huquqiga ega.

³ O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2021 yil 16 iyuldagi "Oliy ta'limning davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 311-son buyrug'i asosida ishlab chiqilgan "Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etish va nazorat qilish bo'yicha yo'riqnoma", 4.1 va 4.2-bandlar.

3. Talabalar mustaqil ta'limini tashkil etish shakllari va turlari

Mustaqil ishlarning qanday shaklda bo'lishi, o'quv yo'nalishi hamda o'tilayotgan fanni o'ziga xos xususiyatlari bilan belgilanadi. "Turizm sifati boshqarish" fani xususiyatidan kelib chiqib fan doirasida quyidagi mustaqil ta'lim turlari shaklida tashkil etilishi mumkin:

Auditoriya mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rish:

- ma'ruza, seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik;
- marketing keys-tadqiqotlariga tayyorgarlik;
- kollokviumlarga tayyorgarlik;
- nazorat ishlariga tayyorgarlik;
- sinov va imtihonga tayyorgarlik.

Auditoriyadan tashqari vaqtda bajariladigan mustaqil ishlar:

Nazariy mustaqil ishlar. Darslik va qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash Turizm sifati nazorati, standartiga oid tushuncha va kategoriyalarni konspekt qilish. Mavzu bo'yicha tayanch atamalar lug'atini tuzish

Amaliy mustaqil ishlar. Amaliy vaziyatlar (case study) tahlili Turistik tashkilotlar boshqaruvi bo'yicha muammoli vaziyatlarga yechim ishlab chiqish. Tashkilot boshqaruvida standartlarga oid misollar keltirish.

Referat va taqdimotlar. ISO xalqaro standartlashtirish tashkiloti, O'zbekiston Respublikasi sertifikatlashtirish milliy tizimiga oid ma'lumotlar to'plash, taqdimotlar tayyorlash.

Ijodiy mustaqil ishlar. Ma'lum bir standartlarga asoslangan holda mehmonxona tuzilmasini ishlab chiqish. Menejerning shaxsiy fazilatlarini bo'yicha esse yozish. Startap yoki biznes g'oya uchun boshqaruv modeli yaratish

Axborot-kommunikatsion texnologiyalar asosida. Internet manbalaridan foydalanib tahliliy ma'lumot tayyorlash. Turizm sifati boshqarish faniga oid video, maqola yoki intervyular tahlili. Onlayn test va topshiriqlarni bajarish

Keys-stadi tayyorlash - real yoki taxminiy marketing muammosini tavsiflovchi keys-stadi yaratish va uni yechish yo'llarini taklif etish.

Turizm sifati nazorati mavzusida esse yozish - dolzarb mavzu bo'yicha tanqidiy tahlil va shaxsiy fikrni bildiruvchi esse tayyorlash.

Konspekt yozish – Turizm sifati nazorati, standartlarga oid adabiyotlar, maqolalar va tadqiqotlar asosida konspekt tayyorlash.

Glossariy tuzish – Turizm sifati boshqarish terminlari va tushunchalarining izohli lug'atini yaratish.

Taqdimot tayyorlash – Turizm sifati boshqarish fani mavzulari bo'yicha professional taqdimotlar yaratish.

Mustaqil ishlarni tashkil etish bosqichlari

1. Tayyorgarlik bosqichi:

- topshiriqni aniqlash va shakllantirish;
- manbalarni tanlash;
- reja va ish grafigini tuzish.

2. Amalga oshirish bosqichi:

- ma'lumotlarni to'plash va tizimlashtirish;
- tahlil va sintez;
- yakuniy natija (xulosa).

3. Nazorat va baholash bosqichi:

- natijalarni taqdim etish;
- himoya qilish;
- baholash va teskari aloqa.

Mustaqil ishlarni baholash mezonlari

1. Bilim darajasi:

- mavzuni chuqur o'zlashtirish;
- nazariy asoslanganlik;
- manbalardan foydalanish ko'nikmasi.

2. Amaliy ahamiyati:

- yechimlarning amaliy ahamiyati;
- real hayotga qo'llanilishi;
- iqtisodiy samaradorlik.

3. Innovatsionlik:

- yangilik darajasi;
- ijodiy yondashuv;
- noan'anaviy yechimlar.

4. Texnik jihatdan tuzilishi:

- ishning tuzilishi;
- rasmiylashtirish talablariga rioya qilinganligi;
- til va uslubning aniqligi;

5. Muddatlarga amal qilinishi:

- vaqtida topshirish;
- ish rejasiga rioya qilish;
- bosqichma-bosqich natijalarning taqdim etilishi.

Mustaqil ishlarni yaxshi tashkil etish shartlari

1. Metodik ta'minot:

- aniq ko'rsatmalar va talablar;
- namunalar;

- maslahat va ko'rsatmalar.

2. Resurslar ta'minoti:

- kutubxona resurslari;

- elektron ma'lumotlar bazalari;

- dasturiy ta'minot va vositalar.

3. Konsultatsiya qo'llab-quvvatishi:

- muntazam maslahatlar;

- individual yondashuv;

- muammolarni hal qilishda yordam.

4. Motivatsion mexanizmlar:

- rag'batlantirish tizimi;

- natijalarning tan olinishi;

- yutuqlarning namoyish etilishi.

Mustaqil ishlarning mazmuni va tamoyillari talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish, ularning shaxsiy salohiyatini rivojlantirish va zamonaviy marketing mutaxassisi sifatida tayyorlashga qaratilgan bo'lishi lozim.

Mustaqil ta'lim topshiriqlarining shakli, hajmi va murakkablik darajasi talabalarning har bir keyingi semestrda o'tishiga mutanosib ravishda o'zgartirib borilishi, talabalar mustaqilligini ta'minlashi hamda ularni tizimli va ijodiy yondashuvga yo'naltirishi lozim.

Mustaqil ta'lim o'quv jarayonining uzviy qismi bo'lib, u talabalar tomonidan fanning nazariy asoslarini yaxshi egallanishini va iqtisodiy tafakkurning shakllanishini ta'minlaydi. Mazkur vazifalarni samarali bajarish bevosita ta'lim berish metodikasi hamda shaxs rivojlanishi qonuniyatlariga tayanishni talab etadi.

Professor-o'qituvchi o'z fanining o'ziga xosligini inobatga olgan holda mustaqil ish turlarini tanlashi lozim. Shuningdek, talabalarning mustaqil ta'limini tashkil etish, nazorat qilish va baholash tartibini uslubiy tavsiyanomada aniq ko'rsatib berishi zarur.

Mustaqil ta'lim doirasida amalga oshiriladigan ish turlarining tavsifi quyida keltirilgan:

1. Mavzularni mustaqil o'zlashtirish — bu talabaning o'quv materialini o'qituvchi ishtirokisiz, shaxsiy reja va intizom asosida o'rganish jarayonidir. Kunimizdagi ta'lim standartlariga ko'ra, bu jarayon faqat kitob o'qish emas, balki raqamli texnologiyalardan unumli foydalanishni ham ko'zda tutadi.

Fanning o'ziga xosligi va talabalarning salohiyatidan kelib chiqib, ayrim mavzular mustaqil o'rganish uchun beriladi. Bunday topshiriqlarda mavzu mohiyatini ochib beruvchi asosiy tushunchalar, tizimli savollar hamda zaruriy adabiyotlar va manbalar ro'yxati aniq ko'rsatilishi shart.

Mustaqil ta'lim jarayonida talaba adabiyotlar bilan ishlab, mavzu yuzasidan nazariy ma'lumotlarni tizimlashtiradi va savollarga javob tayyorlaydi. O'zlashtirishda muammolar yuzaga kelgan taqdirda, fan o'qituvchisi bilan konsultativ uchrashuvlar tashkil etiladi. Mazkur topshiriqning natijasi professor huzurida og'zaki himoya qilinishi lozim.

2. Referat tayyorlash. Tahliliy materiallar asosida yozilgan referat seminar ma'ruzasiga nisbatan yuqori ilmiy qiymatga ega bo'lib, talabaning mavzuni chuqur tushunishini ta'minlaydi. Ayniqsa, "Turizm sifati boshqarish" fanida talabaning o'z pozitsiyasini dalillar bilan himoya qila olish qobiliyati alohida ahamiyat kasb etadi.

Referat — bu muayyan mavzu bo'yicha mavjud adabiyotlar, ilmiy manbalar va ma'lumotlarni o'rganish asosida tayyorlangan yozma hisobot yoki qisqacha bayondir. 2025-yilgi ta'lim talablariga muvofiq, referat shunchaki ko'chirish emas, balki manbalarni tahlil qilish mahsulidir.

Referatning asosiy maqsadi talabada mustaqil ishlash, ma'lumotlarni saralash va ularni tizimli ravishda bayon etish ko'nikmalarini shakllantirishdir. U quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Mavzuga oid turli qarashlarni o'rganish va solishtirish.
- Muammoning mohiyatini yoritish.
- Mavzu yuzasidan shaxsiy xulosa chiqarish.

Referat yozishning bosqichma-bosqich tartibi

1. Mavzuni tanlash va reja tuzish. Mavzu fanning ishchi dasturiga mos bo'lishi kerak. Reja odatda 3-4 ta asosiy qismdan (kirish, asosiy qismlar, xulosa) iborat bo'ladi.

2. Manbalarni yig'ish va o'rganish. Mavzuga oid kamida 5-10 ta manbani (darsliklar, ilmiy maqolalar, elektron resurslar) ko'rib chiqish tavsiya etiladi. Manbalarning yangiligi (oxirgi 5-10 yil) muhim ahamiyatga ega.

3. Referatning tarkibiy qismlari. Referat odatda quyidagi tuzilishga ega bo'ladi:

- Titul varag'i: OTM nomi, kafedra, fan, mavzu, ijrochi va tekshiruvchi ma'lumotlari.
- Mundarija: referat bo'limlari va sahifalari.
- Kirish (1-2 bet): mavzuning dolzarbligi, maqsadi va vazifalari bayon qilinadi.
- Asosiy qism (10-15 bet): mavzu bir necha reja asosida yoritiladi. Bunda turli mualliflarning fikrlari keltirilib, tahlil qilinadi.
- Xulosa (1-2 bet): o'rganilgan materiallar asosida umumiy xulosalar va takliflar shakllantiriladi.

• Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati: Manbalar alifbo tartibida yoki matnda kelish tartibida joylashtiriladi (1-ilova).

4. *Rasmiylashtirish talablari (standart)*

- Shrift: Times New Roman, 14 kegl.
- Interval: 1,5 (qatorlar oralig'i).
- Hoshiyalar: chapdan 3 sm, o'ngdan 1,5 sm, yuqori va pastdan 2 sm.
- Hajmi: 15-25 bet oralig'ida.

3. *Esse yozish*. Esse — bu muayyan mavzu yoki muammo bo'yicha shaxsiy fikr, mulohaza va qarashlarni erkin uslubda bayon etuvchi ijodiy yozma ishdir. Referatdan farqli o'laroq, esseda ma'lumotlarni shunchaki jamlash emas, balki muallifning *subyektiv nuqtayi nazari* va asoslangan mantiqiy fikrlari birinchi o'ringa chiqadi. Esse yozish qoidalari haqida batafsil.

Esseninng asosiy maqsadi — talabaning mustaqil va tanqidiy fikrlash, o'z g'oyalarini dalillar bilan isbotlash hamda fikrini jozibali va tushunarli tilda bayon qilish qobiliyatini rivojlantirishdir. Marketing kabi fanlarda esse bozordagi vaziyatlarni tahlil qilish va prognoz qilish ko'nikmasini shakllantiradi.

Esse yozishning tartibi (tuzilishi)

Esse qat'iy ilmiy qoliplarga ega bo'lmasa-da, odatda quyidagi uch qismdan iborat bo'ladi:

1. Kirish

- Mavzuning bayoni: o'quvchini mavzu bilan tanishtirish.
- Tezis (asosiy g'oya): yoritiladigan asosiy fikr. Bir yoki ikki jumladan iborat bo'ladi.

- Dolzarblik: Nima uchun bu mavzu muhimligini qisqacha ko'rsatish.

2. Asosiy qism

Bu qism bir necha paragrafdan iborat bo'lib, har bir paragraf quyidagi tuzilishga ega bo'lishi kerak:

- Tezisni quvvatlovchi argument: shaxsiy fikr.
- Dalil va misollar: statistik ma'lumotlar, hayotiy misollar yoki olimlarning fikrlari.

- Xulosa: ushbu paragrafning umumiy g'oyaga bog'liqligi.

3. Xulosa

- Kirish qismidagi tezisni qayta ta'kidlash (lekin boshqa so'zlar bilan).
- Asosiy qismdagi dalillarni umumlashtirish.
- Yakuniy xulosa yoki o'quvchini o'ylantiradigan yakuniy fikr.

Esseni rasmiylashtirish va yozish qoidalari

1. Hajmi: Odatda esse kichik hajmli bo'ladi (2 tadan 5 betgacha), lekin bu OTM talabiga qarab o'zgarishi mumkin.

2. *Uslub*: matn mantiqiy, tushunarli va ravon bo'lishi lozim. "Menimcha", "Mening fikrimcha", "Xulosa qilib aytganda" kabi iboralardan foydalaniladi.

3. *Tahlil chuqurligi*: shunchaki faktlar sanalmaydi, ularning sabab va oqibatlarini tushuntiriladi.

4. *Akademik halollik*: boshqalarning fikridan foydalanganda ularga havola berilishi lozim. Antiplagiat.uz tizimi orqali tekshirilganda, essening o'ziga xosligi yuqori bo'lishi shart.

5. *Savodxonlik*: imlo va punktuatsiya xatolariga yo'l qo'ymaslik uchun tayyor matni Lotin.uz kabi korrektor dasturlar orqali tekshirish o'rinli bo'ladi.

4. Keys-stadilar (muammoli vaziyatlar tahlili) tayyorlash. Keys-stadilar - bu talabalarni (yoki ishtirokchilarni) real hayotiy yoki kasbiy muammoli vaziyatlar bilan tanishtirish va ularni tahlil qilish orqali mustaqil ravishda qaror qabul qilish, muammolarni hal etish va nazariy bilimlarni amaliyotga tadbiiq etishga o'rgatuvchi interfaol ta'lim texnologiyasi yoki tadqiqot strategiyasidir.

Keys-stadi metodi ta'lim jarayonida hayotiy vaziyatlardan foydalanishga qaratilgan bo'lib, har bir muammo yoki mavzu yuzasidan amalga oshiriladigan ishlar rejasi, ularni bajarish tafsiloti, natijalar va xulosalar yig'indisini o'z ichiga oladi. Bu, shuningdek, bir yoki bir nechta keyslarni (vaziyatlarni), ko'p miqdordagi dalillarni qamrab oluvchi tadqiqot strategiyasi ham bo'lishi mumkin.

Metodning mohiyati tayyor bilimlarni olishga emas, balki ularni rivojlantirishga, o'qituvchi va o'quvchining birgalikdagi ijodiga, muammoli vaziyatni har tomonlama o'rganish va tahlil qilishga qaratilgan. U o'quvchilarni mantiqiy fikrlashga, tezkor savol-javoblarga, guruhlarda ishlashga va taqdimotlar qilishga undaydi.

Keys-stadining mazmuni odatda ikki asosiy qismdan iborat bo'ladi: *muammoli vaziyat* va *uni yechish yo'llari*.

• *Muammoli vaziyat (keysning dastlabki holati)* - bu real hayotdan olingan aniq bir misol, voqea, kompaniya faoliyatidagi holat yoki boshqa har qanday amaliy muammo bo'lishi mumkin. U tegishli umumiy axborotlar, hujjatlar, kompaniyalar hisobotlari, shaxsiy tajribalar va boshqa dalillarni o'z ichiga oladi. Ma'lumotlarning aniqligi va ishonchliligi muhim ahamiyatga ega.

• *Tahlil va yechim*: talabalar ushbu vaziyatni mustaqil yoki guruh bo'lib tahlil qiladilar, mavjud axborotlarni topadilar, muammoni aniqlaydilar va uning yechimini izlaydilar. Bu jarayon yakunida ular o'z xulosalarini, qarorlarini yoki tavsiyalarini taqdim etadilar.

5. Ko'rgazmali vositalar (infografika, chizma-tasviriy modellar) tayyorlash.

Mustaqil ish sifatida *ko'rgazmali vositalar (infografika va chizma-tasviriy modellar)* tayyorlash — bu murakkab ma'lumotlarni vizual shaklga keltirish orqali mavzuni tizimli tahlil qilish jarayonidir.

Quyida ushbu vazifani sifatli bajarish bo'yicha to'liq yo'riq-noma va tarkibiy qismlar keltirilgan:

1. Infografika tayyorlash

Infografika — matn, raqam va tasvirlarning uyg'unlashgan kombinatsiyasi bo'lib, uzoq ma'ruzani bir qarashda tushunish imkonini beradi.

Asosiy e'tibor statistik ma'lumotlar, bosqichli jarayonlar yoki taqqoslashlarga qaratiladi. Tayyorlash tartibi:

- *Mavzuni tanlash va filtrlash*: faqat eng muhim faktlarni ajratib olish.
- *Iyerarxiya*: eng muhim ma'lumotni markazga yoki yuqoriga joylashtirish.
- *Vizualizatsiya*: raqamlarni grafiklar (diagramma) ko'rinishida, matnlarni esa ramzlar (ikonkalar) yordamida ifodalang.

2. Chizma-tasviriy modellar (sxemalar)

Bu usul obyektlar o'rtasidagi bog'liqlik, mantiqiy ketma-ketlik va tizimning tuzilishini ko'rsatish uchun xizmat qiladi.

Chizma-tasviriy modellar turlari:

- *Iyerarxik modellar*: yuqoridan pastga (masalan, boshqaruv tizimi).
- *Sikli modellar*: takrorlanuvchi jarayonlar (masalan, ishlab chiqarish aylanishi).
- *Venn diagrammasi*: ikki tushunchaning o'xshash va farqli jihatlarini ko'rsatish uchun.
- *Mind map (aql xaritasi)*: markaziy g'oyadan tarqaladigan tarmoqlar zanjiri.

Tayyorlash tartibi:

- Tushunchalar o'rtasidagi bog'liqlik chiziqlar yoki strelkalar bilan ko'rsatiladi.
- Bloklar va ranglar yordamida mantiqiy guruhlariga ajratiladi.

Ko'rgazmali vositalarga qo'yiladigan asosiy talablar

1. *Soddalik*: vizual modelda ortiqcha bezaklar va haddan tashqari ko'p matn bo'lmasligi kerak ("Kamroq matn, ko'proq ma'no" tamoyili).
2. *Mantiqiylik*: bir blokdan ikkinchisiga o'tish tartibi aniq ko'rinishi shart.
3. *Ranglar gammasi*: 3 tadan ortiq asosiy rangdan foydalanmaslik tavsiya etiladi (ko'zni charchatmaslik uchun).
4. *Tartiblilik*: barcha elementlar (shakllar, chiziqlar) bir xil uslubda va tekis joylashtirilishi lozim.

Mustaqil ishni topshirish formati. Odatda bunday topshiriqlar quyidagi shakllardan birida taqdim etiladi:

- Elektron format: PDF yoki yuqori sifatli JPEG tasvir holatida.
- Taqdimot shaklida: Har bir slaydda bitta vizual model (PowerPoint/Google Slides).
- A4/A3 formatda: Agar qo'lda yoki maxsus printerda chop etilgan bo'lsa.

Mashg'ulot rahbari tomonidan tavsiya etilgan mavzu doirasida, talabalar *mustaqil ravishda infografika* yoki *chizma-tasviriy modellar* kabi vositalarning turi va mazmunini aniqlaydilar. Bu topshiriqni individual tarzda yoki jamoaviy loyiha sifatida amalga oshirish mumkin.

6. Daralar va darsdan tashqari mashg'ulotlarning metodik ishlanmalarini (ma'ruzalar matni, munozarali savollar, glossariy, testlar va topshiriqlar) tayyorlash. Mustaqil ish doirasida talaba o'quv-uslubiy materiallar yaratish ko'nikmasini shakllantiradi. Bunga mavzuning nazariy asosi (ma'ruza), tayanch tushunchalar izohi, amaliy va mantiqiy topshiriqlar hamda munozara blokini tayyorlash kiradi.

Mazkur bosqichda professor-o'qituvchi talabani yo'naltirib, test tuzish qoidalari, mavzuning muhim nuqtalarini aniqlash va amaliy topshiriqlarni shakllantirish mexanizmlarini tushuntirib beradi.

7. Ilmiy maqolalar va ilmiy ma'ruza tezislarni tayyorlash. Talaba o'zi tanlagan yoki belgilangan mavzu doirasida ilmiy maqola, tezis yoxud ma'ruza tayyorlash vazifasini bajaradi. Bunda asosiy e'tibor o'quv adabiyotlari, dissertatsiyalar va monografiyalar kabi ilmiy manbalarni tahlil qilish hamda ular asosida mustaqil tadqiqot materialini shakllantirishga qaratiladi.

8. Taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash. Taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash mustaqil ishning muhim va amaliy shakllaridan biridir. U talabadan nafaqat mavzuni o'zlashtirishni, balki uni auditoriyaga samarali yetkazib berish ko'nikmasini ham talab qiladi.

Taqdimot — bu ma'lumotni vizual va og'zaki usullarni birlashtirgan holda bayon etish jarayonidir. Uning asosiy maqsadi:

- *Axborotni yetkazish:* katta hajmdagi ma'ruzalar matnini ixcham va tushunarli shaklga keltirish.
- *Diqqatni jalb qilish:* auditoriyaning e'tiborini jalb etish va ularni zeriktirmaslik.
- *Tushunishni osonlashtirish:* vizual materiallar (rasmlar, grafiklar, diagrammalar) orqali murakkab g'oyalarni soddalashtirish.

• *Muloqot*: tinglovchilar bilan savol-javob qilish va fikr almashish maydonini yaratish.

Taqdimot tayyorlash tartib-qoidalari

Rejalashtirish bosqichi

1. Maqsadni aniqlash: "Men bu taqdimot orqali tinglovchilarga nimani yetkazmoqchiman?" degan savolga javob topish.

2. Auditoriyani o'rganish: tinglovchilar kimlar (talabalar, mutaxassislar?) va ularning mavzu bo'yicha bilimi qanday ekanligini hisobga olish.

3. Asosiy g'oyalarni ajratish: mavzuning eng muhim 3-5 ta g'oyasini belgilab olish.

4. Tuzilma (struktura) yaratish: kirish, asosiy qism va xulosani mantiqiy ketma-ketlikda rejalashtirish.

Dizayn va kontent bosqichi

1. Slaydlarni shakllantirish: "1 slayd = 1 g'oya" tamoyili: har bir slaydda bitta asosiy fikr bayon etilsin.

2. Matnni qisqartirish: slaydlarga butun jummalarni emas, balki tayanch iboralar, kalit so'zlar va tezislarni yozish kerak. Matnni og'zaki tushuntirish lozim.

3. Vizualizatsiya: matnni grafiklar, chizmalar, suratlar va diagrammalar bilan boyitish. Bu ma'lumotni eslab qolishga yordam beradi.

Dizayn qoidalari

Yagona uslub: barcha slaydlar bir xil dizayn shablonida bo'lishi shart.

Shrift va ranglar: o'qishga qulay, katta shriftlardan foydalanish. Ko'zni charchatadigan o'tkir ranglardan saqlanish (masalan, qizil fonda yashil yozuv yomon o'qiladi).

Animatsiya va effektlar: ulardan me'yorida va faqat zarur bo'lganda foydalanish. Haddan tashqari ko'p harakatlar diqqatni chalg'itadi.

Taqdim etish (nutq) bosqichi

1. Repetitsiya: taqdimotni bir necha marta mashq qilish (vaqtini hisoblash, nutq ravonligini tekshirish).

2. Nutq madaniyati: ishonchli, baland ovozda va auditoriya bilan ko'z aloqasida bo'lib gapirish. Slarga qarab o'qib turmaslik.

3. Vaqtga rioya qilish: belgilangan vaqtdan oshib ketmaslik.

4. Savollarga javob berish: taqdimot oxirida munozara yoki savol-javob uchun vaqt ajratish.

Taqdimotning mantiqiy va professional ko'rinishga ega bo'lishi uchun u quyidagi tarkibiy qismlardan iborat bo'lishi tavsiya etiladi:

1. Titul varag'i

Bu slayd tinglovchilarda birinchi taassurotni uyg'otadi. Unda quyidagilar aks etishi kerak:

- muassasa nomi (universitet, kafedra);
- taqdimot mavzusi (markazda, katta shriftda);
- bajaruvchining ismi-sharifi va guruhi;
- ilmiy rahbar yoki tekshiruvchi o'qituvchi ma'lumotlari;
- tayyorlangan yili va joyi.

2. Mundarija

Taqdimotning "yo'l xaritasi". Tinglovchilar nutq davomida qanday masalalar ko'rib chiqilishini bilishlari kerak. Odatda 3 tadan 5 tagacha asosiy bandedan iborat bo'ladi.

3. Kirish va mavzuning dolzarbligi

- Mavzu nima haqida ekanligi qisqacha tushuntiriladi.
- Ushbu mavzuning bugungi kunda nega muhimligi (dolzarbligi) asoslanadi.
- Taqdimotning maqsadi va vazifalari ko'rsatiladi.

4. Asosiy qism (nazariy va amaliy tahlil)

Bu taqdimotning eng katta qismi bo'lib, bir nechta slaydlarga bo'linadi:

- Mavzuning mohiyati: asosiy tushunchalar va nazariy qarashlar.
- Tahliliy ma'lumotlar: grafiklar, diagrammalar, jadvallar va statistik ko'rsatkichlar.
- Vizuallashtirilgan materiallar: mavzuni ochib beruvchi suratlar, xaritalar yoki qisqa infografikalar.

- Taqqoslash: mavjud muammolar yoki turli yondashuvlarning o'zaro tahlili.

5. Xulosa va takliflar

Barcha aytilgan fikrlarning umumlashtirilgan yakuni:

- Mavzu bo'yicha chiqarilgan asosiy xulosalar.
- Muammoning yechimi yuzasidan shaxsiy takliflar yoki tavsiyalar.

6. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

Ishning ilmiylikini isbotlash uchun foydalanilgan manbalar ko'rsatiladi:

- Darsliklar, ilmiy maqolalar, qonun hujjatlari.
- Elektron resurslar va rasmiy veb-saytlar (masalan, Ziyonet yoki mavzuga oid portallar).

7. Minnatdorchilik slaydi

Taqdimotning yakuniy nuqtasi:

- "E'tiboringiz uchun rahmat!" yozuvi.
- Savollar va munozara uchun taklif.
- Bog'lanish uchun ma'lumotlar (elektron pochta yoki ijtimoiy tarmoq manzillari, agar zarur bo'lsa).

Fan o'qituvchisining funksional majburiyatlari:

- akademik guruhlarni kichik jamoalarga ajratish va ularga tegishli mavzularni taqsimlash;
- taqdimot tayyorlash mezonlari, himoya qilish tartibi va baholash tizimi bo'yicha talabalarga tushuntirish ishlarini olib borish;
- kichik guruh yetakchilari (liderlari)ni belgilash va ularga ish jarayonini boshqarish bo'yicha metodik tavsiyalar berish;
- har bir guruhning ish rejasini shakllantirishda bevosita ishtirok etish va yo'nalish berish;
- tizimli muloqotni ta'minlash maqsadida maslahat soatlari jadvalini ishlab chiqish va e'lon qilish;
- tadqiqot metodologiyasini tanlash hamda uni amaliyotda qo'llash bo'yicha ilmiy-amaliy ko'mak ko'rsatish;
- ish jarayonining borishini va reja-jadval asosida bajarilishini monitoring qilib borish;
- fakultet dekanati tomonidan tasdiqlangan grafik asosida oraliq nazorat sinovlarini o'tkazish va natijalarni baholash.

5. Talabalar mustaqil ishlarining mavzulari va ularga ajratilgan soatlar

“Turizmدا sifatni boshqarish” fani bo'yicha talabalar mustaqil ta'limining mavzular kesimida jami soatlar-150, jumladan: ma'ruza-30, seminar mashg'ulot-30, mustaqil ish-90 soatni tashkil etadi.

T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	Topshiriq turi	Toshiriq shakli	Soatlar hajmi
1.	ISO xalqaro standartlashtirish tashkiloti	Individual yoki hamkorlikda	Tahliliy tadqiqot, keys-stadi	6
2.	O'zbekiston Respublikasi sertifikatlashtirish milliy tizimi	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6
3.	Joylashtirish vositalarini tasniflash tizimi	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6
4.	O'zbekiston Respublikasida joylashtirish vositalarni tasniflash tizimi	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6

5.	Mehmonxona xizmatlarini sertifikatlashtirish rasmiyatchiliklari	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6
6.	Turoperator va mehmonxona xizmatlarini litsenziyalash	Individual yoki hamkorlikda	Tahliliy esse, tadqiqot	6
7.	Turoperator va mehmonxona xizmatlarini sertifikatlashtirish tartibi	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6
8.	Xalqaro joylashtirish vositalari klasifikatsiyasi va qurilish standartlari	Individual yoki hamkorlikda	Esse	6
9.	Xalqaro va respublikada joylashtirish vositalarida xizmat ko'rsatish standartlari	Individual yoki hamkorlikda	Esse	6
10.	O'zbekiston Respublikasida oilaviy mehmon uylarini tashkil etish	Individual yoki hamkorlikda	Keys-stadi	6
11.	Mehmonxona faoliyatida ISO 14001 sertifikati	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6
12.	O'zbekiston Respublikasida joylashtirish vositalarini sertifikatsiyadan o'tkazish	Individual yoki hamkorlikda	Esse	6
13.	Mehmonxonalarda xizmatlar sifatini boshqarish	Individual yoki hamkorlikda	Keys-stadi	6
14.	Mehmonxona xizmatlarini litsenziyasini bekor qilish	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6
15.	Mehmonxonada sertifikatsiyalashtirishni bekor qilish	Individual yoki hamkorlikda	Taqdimot	6
Jami				90

6. “Turizmda sifatni boshqarish” fanidan mustaqil ishni taqdimot shaklida tayyorlash bo'yicha tavsiya etiladigan mavzular

1. Sifat tushunchasi va maqsadlari.
2. Biznes mukammallikni: EFQM model.
3. Xizmat sifati: SERVQUAL Model
4. Sertifikatlar: ISO 9001 (Umumiy)
5. ISO 14001 (atrof-muhit)
6. EMAS sertifikatlashtirish
7. Q sertifikatlashtirish (turistik sifat)
8. Sifat va atrof muhitni boshqarish tizimi
9. Biznes Majburiyatlari
10. Barqaror rivojlanish hisoboti: global GRI hisobot tashabbusi
11. Ijtimoiy sifat strategiyasi: korporativ ijtimoiy mas'uliyat
12. Sifat va atrof-muhit nazorati registrlari
13. Sifat menejmenti: “Umumiy Sifat Menejmenti” USM xizmatining ishlashi
14. Sifatni ta'minlash
15. Jarayonlarni standartlashtirish
16. Mijozlar ehtiyojini qondirish tadqiqotlari
17. Konfliktlarni boshqarish va hal etish usullari
18. Resurslarni boshqarish
19. Inson resurslari: inson kapitalini boshqarish va ish muhiti
20. Xodimlarning notiqlik san'ati asoslari
21. Risklarni boshqarish va tavakkalchilikni kamaytirish
22. Xodimlarning mehnat munosabatlari etikasi
23. O'lchash, tahlil qilish va takomillashtirish
24. Sifat nazorati: Biznes audit
25. Virtual muhitda biznes sifati tahlili

7. “Turizmda sifatni boshqarish” fanidan mustaqil ishni esse shaklida tayyorlash bo'yicha tavsiya etiladigan mavzular

1. Sifat jarayonlarini baholash
2. Uzluksiz takomillashtirish vositalari (Ishikawa)
3. Turizm industriyasida texnologik yangiliklarni boshqarish
4. Texnologik yangiliklarning turistik biznes samaradorligiga ta'siri
5. Yangi texnologiyalarning turistik bozor rivojlanishidagi ahamiyati
6. Yangiliklar (innovatsiya) bilan bog'liq dolzarb boshqaruv muammolari

7. Turizmda boshqaruvni tezlashtirish va aloqalarni yaxshilash borasida texnik imkoniyatlardan foydalanish samaradorligini oshirish
8. Turistik xizmatlar bozori
9. Turizm bozori sub'ektlari
10. Turagentning turni sotishini amalga oshirish tartibi
11. Turizm tashkilotchilar va sotuvchilar
12. Turoperatorning turni o'tkazish usullari
13. Turistik mahsulotlarning ulgurji va chakana savdosi
14. Turizm ulgurji va chakana savdoni amalga oshiruvchilar
15. Turistik mahsulotlarni sotish qoidalari

8. Talabalar mustaqil ishlarini baholash tartibi va mezonlari

“Turizm sifati boshqarish” fanidan mustaqil ishlarni o'zlashtirish ko'rsatkichlari bo'yicha baholash mezonlari:

№	Mustaqil ish topshiriqlarining Nomlanishi	Maksimal ball
I	Joriy nazorat natijalarini baholashda mustaqil ta'limga ajratiladigan ballar	10 ball
	shu jumladan:	
1.1.	Talabalarni 3-4 kishidan iborat kichik guruhlariga bo'linib, darsdan tashqari vaqtda taqdimot tayyorlab himoya qilishi	5 ball
1.2.	Mustaqil ta'lim bo'yicha taqdim etilgan dolzarb mavzulardan birini tanlab yakka tartibda keys stadi, esse, referat, konspekt tayyorlash va himoya qilishi	5 ball
II	Oraliq nazorat natijalarini baholashda mustaqil ta'limga ajratiladigan ballar (har bir variantdagi 2 ta yozma savolning 1 tasi mustaqil o'zlashtirishga ajratilgan mavzu hamda topshiriqlardan tuziladi)	10 ball
III	Yakuniy nazorat natijalarini baholashda mustaqil ta'limga ajratiladigan ballar (savollarning kamida 2/5 qismi mustaqil ta'lim mavzularidan tuziladi)	20 ball
Jami (I+II+III)		40 ball

Mustaqil ish topshiriqlarini baholash mezonlari:

№	Mustaqil ish turi	Ajratilgan ball
1.	Keys-stadi:	0-5 ball
	Tadqiqot metodologiyasining to'g'riligi	1 ball
	Ma'lumotlar to'plash va tahlilning sifati	1,5 ball

	Xulosalar va tavsiyalarning asosliliigi	1,5 ball
	Taqdimotning professionalligi	1 ball
2.	Esse:	0-5 ball
	Mavzuning dolzarbligi va ochilish darajasi	1 ball
	Tanqidiy tahlil va mustaqil fikrning mavjudligi	1,5 ball
	Ilmiy manbalarga tayanish va ular bilan ishlash	1 ball
	Matnning tuzilishi va yozilish savodi	1,5 ball
3.	Taqdimot/reja:	0-10 ball
	Mavzuning dolzarbligi	2 ball
	Taqdimot rejalarining taqdimot mavzusiga mosligi	2 ball
	Taqdimotda statistik ma'lumotlar ko'rsatilganligi	2 ball
	Taqdimotda tahlilning mavjudligi	2 ball
	Taqdimotning sifati va vizual dizayni	2 ball

8. Maslahatlar va nazorat tizimi

Maslahatlarni tashkil etish:

- Har hafta belgilangan vaqtda professor-o'qituvchi maslahat soatlari
- Elektron platforma orqali savol-javob imkoniyati
- Kichik guruh ishlari bo'yicha alohida maslahatlar
- Loyiha ishlari ustida ishlash jarayonida yo'l-yo'riq berish

Nazorat tizimi:

- Haftalik topshiriqlarni bajarish nazorati
- Oraliq taqdimotlar va muhokamalar
- Guruh ishlari jarayonini kuzatish
- Plagiat tekshiruvi
- O'z vaqtida topshirish nazorati

Qayta topshirish tartibi:

- Uzrli sabablarsiz topshiriq muddatini o'tkazib yuborgan talaba baholanmaydi
- Uzrli sabablar dekanat tomonidan tekshiriladi
- Qayta topshirish uchun yakuniy nazoratgacha muddat berilishi mumkin
- Qayta topshirish maksimal ballning 80% idan oshmasligi kerak

Xulosa

Turizmda sifatni boshqarish fani bo'yicha talabalarning mustaqil ta'limini samarali tashkil etish, nazorat qilish va baholash ta'lim jarayonining ajralmas va muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu jarayon nafaqat talabalarning nazariy bilimlarini mustahkamlashga, balki ularning tahliliy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish, muammolarni hal etish hamda ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Mustaqil ta'limni puxta rejalashtirish va tizimli ravishda amalga oshirish orqali talabalarning bilim olishga bo'lgan mas'uliyati va qiziqishini oshirish mumkin.

Ushbu uslubiy tavsiyanomada bayon etilgan metod va yondashuvlardan foydalanish o'qituvchilarga mustaqil ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etish, talabalarning bilim va ko'nikmalarini xolisona baholash imkonini beradi. Natijada talabalar zamonaviy mehnat bozori talablariga mos, raqobatbardosh, tashabbuskor va mas'uliyatli mutaxassislar sifatida shakllanadi. Bu esa ta'lim sifatining oshishiga va oliy ta'lim muassasalarining nufuzini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Turizmda sifatni boshqarish fanini chuqur o'rganish va uning nazariy asoslarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish tashkilotlar va korxonalarining samarali boshqaruvini ta'minlaydi. Bugungi globallashtirish va tezkor o'zgarishlar sharoitida menejerlardan strategik fikrlash, moslashuvchanlik, innovatsion yondashuv hamda ijtimoiy mas'uliyatni his etish talab qilinmoqda. Shu jihatdan menejment fanining o'rni va ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Shuningdek, mustaqil ta'lim talabalarda hayot davomida o'rganish, o'z ustida ishlash va bilimlarini doimiy ravishda yangilab borish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bu esa zamonaviy mutaxassis uchun eng muhim va zarur sifatlardan biri hisoblanadi. Xulosa qilib aytganda, menejment fanida mustaqil ta'limni samarali tashkil etish nafaqat talabalarning kasbiy tayyorgarligini oshiradi, balki ularni kelajakda muvaffaqiyatli faoliyat yurita oladigan yetuk mutaxassislar etib tarbiyalashga xizmat qiladi.

Tavsiya etiladigan adabiyotlar ro‘yxati⁴:

1. Mirziyoyev Sh. M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari bag‘ishlangan majlisidagi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so‘zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli “2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo‘nalishi bo‘yicha HARAKATLAR STRATEGIYASI” Farmoni. www.lex.uz.

3. “O‘zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta’minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni // Toshkent sh., 2016 yil 2 dekabr, PF-4861-son. www.lex.uz.

4. “O‘zbekiston Respublikasi turizm salohiyatini rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratish bo‘yicha qo‘shimcha tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni // Toshkent sh., 2018-yil 3-fevral. www.lex.uz.

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining «O‘zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta’minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida» 2016-yil 2-dekabrda PF-4861-son Farmonini bajarish yuzasidan Vazirlar Mahkamasi qarori www.lex.uz.

6. D.Abidova, D.Matkabulova. Turizm sifati boshqarish. darslik. T. Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi. 2024y.268b.

7. J.H.Kambarov, Sh.R.Ruziyev, B.F.Xursanaliyev. Sifat menejmenti. O‘quv qo‘llanma. Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi. 2022y.441b.

8. Тухлиев И.С. “Туризм: теория и практика”. Учебник. С.: издательство “Star-sel”. 2025 г. 332 с.

Axborot manbalari ro‘yxati

1. <http://www.gov.uz/>- O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali

2. www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi

3. <http://www.edu.uz/>- O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

4. <http://www.uzbektourism.uz/> - O‘zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo‘mitasi.

⁴ O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirining 2021 yil 16 iyuldagi “Oliy ta’limning davlat ta’lim standartlarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 311-son buyrug‘i asosida ishlab chiqilgan “Oliy ta’lim muassasalarida kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ta’limini tashkil etish va nazorat qilish bo‘yicha yo‘riqnomasi”, - 30 b. asosida tuzilgan.

Mustaqil ishlarda adabiyotlar ro‘yxatini rasmiylashtirish tartibi

Mavzuni ochib berishda foydalanilgan adabiyotlar (manbalar) ro‘yxati quyidagicha rasmiylashtiriladi:

Dastlab normativ-me'yoriy hujjatlar keltiriladi, so‘ngra mustaqil ishlarda foydalanilishi ketma-ketligiga qarab boshqa manbalar keltiriladi.

Normativ-me'yoriy hujjatlarni rasmiylashtirish tartibi:

1. O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 9 dekabrda O‘RQ-598 “Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to‘g‘risida»gi qonuni. www.lex.uz.

2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 9 yanvardagi 4563-sonli “O‘zbekiston Respublikasining 2020-2022 yillarda investitsion dasturini amalga oshirish to‘g‘risida”gi qarori. www.lex.uz.

Adabiyotlar, maqolalar va boshqa manbalarni rasmiylashtirishda muallifning familiyasi va ismi-sharifi, adabiyot (maqola) nomi, chop etilgan nashriyot nomi va yili, foydalanilgan beti keltiriladi.

Kitoblarni rasmiylashtirish tartibi:

1. D.Abidova, D.Matkabulova. Turizm sifati boshqarish. Darslik. T. Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi. 2024y.268b.
2. J.H.Kambarov, Sh.R.Ruziyev, B.F.Xursanaliyev. Sifat menejmenti. O‘quv qo‘llanma. Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi. 2022y.441b.
3. Тухлиев И.С. “Туризм: теория и практика”. Учебник. С.: издательство “Стар-сел”. 2025 г. 332 с.

Maqolalarni rasmiylashtirish tartibi:

1. Turizm xizmatlar sifati boshqarish mexanizmlari. A.O.Yo‘lchiyev Iqtisodiyot va Innovatsion Texnologiyalar. 2023. 417–422
2. Tourism and quality management. M.Kiruthika, M. S. John Xavier. International Journal of Creative Research Thoughts. 2021. 723–729
3. Quality Management in Tourism and Hospitality: an Exploratory Study among Tourism Stakeholders. S.T.Kapiki. International Journal of Economic Practices and Theories. 2022. 53-61

Elektron manbalarni (internet manbalarini) rasmiylashtirish:

- www.gov.uz - Government portal of the Republic of Uzbekistan
- www.lex.uz - National database of legislative acts of the Republic of Uzbekistan.
- www.mineconomy.uz (Ministry of Economy of the Republic of Uzbekistan)
- www.ima.uz (Agency of property of the Republic of Uzbekistan)

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

ORIENTAL UNIVERSITETI

“BIZNES VA BOSHQARUV” KAFEDRASI

“TURIZMDA SIFATNI BOSHQARISH” fanidan

**mavzusida
MUSTAQIL ISH**

Bajardi: _____ guruhi talabasi

talabaning F.I.SH

**Qabul qildi: _____
professor-o‘qituvchining F.I.Sh**

Toshkent – 2026

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

ORIENTAL UNIVERSITETI

“BIZNES VA BOSHQARUV” KAFEDRASI

“TURIZMDA SIFATNI BOSHQARISH” FANIDAN

Taqdimot mavzusi: _____

kichik guruhlarda amalga oshiriladigan

ORALIQ NAZORAT TAQDIMOTI

Kichik guruh a’zolari:

1. F.I.Sh. _____	guruhi: _____
2. F.I.Sh. _____	guruhi: _____
3. F.I.Sh. _____	guruhi: _____
4. F.I.Sh. _____	guruhi: _____

Oraliq nazorat himoyasida to‘plagan ball: _____

Ma’ruza o‘qituvchisi: _____
F.I.Sh. imzo

Toshkent – 2026

**“Turizmda sifatni boshqarish” fanidan oraliq nazoratlarni taqdimot
shaklida himoyasini qabul qilish**

BAYONNOMASI

Akademik guruh: _____ **Sana:** _____ **2026 yil**

№	Kichik guruh a'zolari FISH	Guruh a'zolariga qo'yilgan ball	Kichik guruh bo'yicha o'rtacha hisoblangan ball	Faol talabalarga berilgan bonus ball bilan birga har bir talabaga qo'yilgan yakuniy ball
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				
24.				

Komissiya a'zosi:

F.I.Sh.

imzo

Komissiya a'zosi:

F.I.Sh.

imzo

